

NATIONAL JUDICIAL INSTITUTE • INSTITUT NATIONAL DE LA MAGISTRATURE

Суддівська освіта у ПОСТІЙНО ЗМІНЮВАНОМУ СВІТІ

9 грудня 2016 року
Україна

СВІТ ЗМІНЮЄТЬСЯ

- Зміни відбуваються в усьому світі через глобалізацію, регіоналізацію, технічний прогрес, модернізацію і політичні, економічні та правові реформи
- Мінливий світ вимагає від нас інакшого мислення та повсюдної готовності зустрітися з труднощами, пов'язаними з постійними змінами
- Рух України у напрямку членства в Євросоюзі ставить країну і її суддів та судову систему перед новими викликами і можливостями

Деякі нові виклики для судочинства

- Доступ до правосуддя
- Обмежені ресурси
- Транскордонний рух товарів та людей
- Наукові зміни та нові технології
- Безпека й тероризм

Деякі нові виклики (продовження)

Зокрема, стосовно України:

- Громадянське суспільство змінилося після Революції Гідності
- Підвищені вимоги до справедливого й ефективного суддівства
- Активне використання соціальних мереж – доступ до величезного обсягу інформації про суди і суддів
- Онлайн-трансляції резонансних слухань та засідань Вищої ради юстиції
- Суди і судді поступово стають більш відкритими для суспільства: це підвищує вимоги до якості суддівської освіти

Чому необхідна суддівська освіта?

На фоні того, що судочинство стає щоразу складнішим через технологічні, середовищні та соціо-економічні зміни, судді потребують неперервного і постійного навчання.

Суддя Беверлі Маклаклін,
Голова Верховного Суду Канади
Голова Наглядової ради
Національного суддівського інституту Канади

Чому необхідна суддівська освіта?

- Постійна освіта має бути завданням кожного сучасного професіонала
- Суддівська освіта допомагає суддям залишатися в контексті сучасного світу, де постійно змінюються закони і суспільство.
 - Наприклад, НСІ пропонує курси на тему нових проблем, як от тероризм
- Висока якість, неперервність і доступність суддівської освіти сприяють досконалому рівню судочинства, підвищують ефективність адміністрування судової системи і допомагають зберегти суспільну довіру і повагу до суду

Чому необхідна суддівська освіта?

- В Канаді не існувало формальної освіти для суддів біля 25 років тому
- Тепер суддівська освіта є звичним явищем
 - Освіта на національному й міжнародному рівнях (Міжнародна організація суддівської освіти - ІОЈТ)
- Ефективна суддівська освіта сприяє підвищенню ефективності і підзвітності суддів та судової влади
- Вагомість суддівської освіти добре розуміють в усьому світі

Фактори, які визначають успіх суддівської освіти

Деякі ключові фактори:

1. Лідерство суддів; координація
2. Тривимірність: зміст, вміння та розуміння контексту
3. Три кити... належне залучення суддів, науковців (дослідників) і громади (практиків)
4. Потреба в допомозі й консультаціях
5. Розроблені спеціально для суддів

Визначальні фактори (продовження)

6. Розроблено для «локального контексту»
7. Підтримка за допомогою «навчання викладацького складу»
8. Запровадження програм з ефективною структурою
9. Використання принципів навчання дорослих
10. Заплановані процеси оцінювання і зворотного зв'язку

Визначальні фактори (продовження)

1. Лідерство суддів, залучення і координація
 - Зацікавленість голів судів, залучення поважних лідерів у кожному суді до планування й викладання програми
 - Щільна координація з комітетами з суддівської освіти/лідерами судів

Визначальні фактори (продовження)

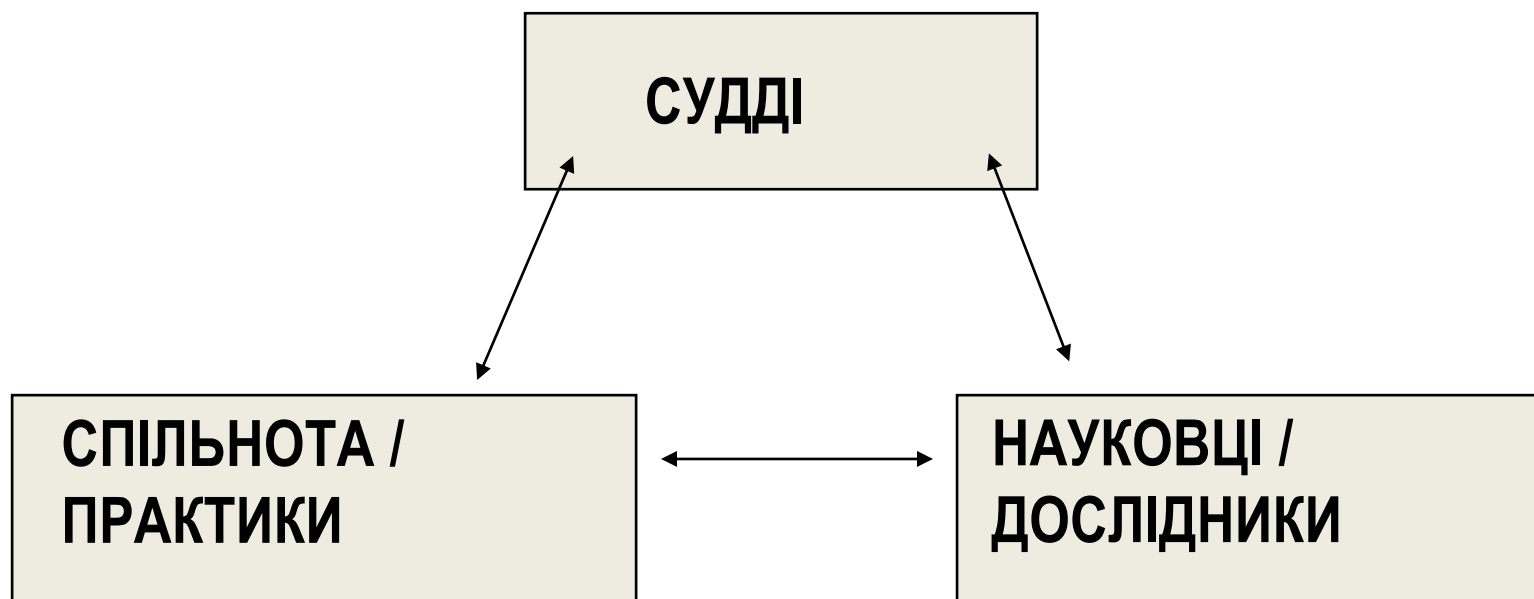
2. Тривимірний підхід до процесу планування й розробки програми :

- матеріальне право розвиток та вдосконалення навичок і аналіз соціального контексту
- Відповідне бачення соціального контексту й проблематики слід систематично шукати, виявляти і враховувати на всіх стадіях планування й викладання

Визначальні фактори, продовження

3. «Три кити»:

Визначальні фактори (продовження)

4. Визначення навчальних потреб і консультації

- Суддівська освіта має відображати навчальні потреби суддів у змісті та структурі навчальної програми і під час її викладання
- Програми мають бути авторитетними як для суддів так і для не суддів
- Максимальна ефективність навчання досягається за допомогою застосування практичних проблем, з якими стикаються судді у своїй роботі

Визначальні фактори, продовження

5. Розроблені спеціально для суддів

- Розроблено суддями і для суддів, з розумінням складності ролі судді та окремих завдань і обов'язків, які виконують судді
- Навчальні програми слід розробляти так, щоб вони розширювали можливості суддів

Визначальні фактори (продовження)

6. «Локальна» розробка або адаптація

- Судді мають формувати своє навчання з урахуванням власного контексту. А тому програми мають адаптуватися до потреб аудиторії
- Програми можуть зосереджуватися на різних складових: або на змістовному, або на навичках, або на соціальному контексті
- Усі програми мають бути спеціалізовані, належно підлаштовані або адаптовані під локальні потреби

Визначальні фактори (продовження)

7. Підтримка за допомогою навчання викладацького складу

- Суддівська освіта має підтримуватися відповідними програмами підготовки викладацького складу
- Завдяки цим зусиллям суддівська освіта стає ефективнішою й надійнішою

Визначальні фактори (продовження)

8. Запровадження програм з ефективною структурою

- Спеціалісти з планування мають встановити чіткі навчальні цілі, розробити відповідний порядок денний навчального заходу та ефективно розпланувати зміст і послідовність інструкцій
- Належним чином розроблена програма скоріш за все буде ефективною

Визначальні фактори (продовження)

9. Використання принципів навчання дорослих

- Принципи навчання дорослих, які стимулюють активне навчання, є ключовими факторами програм суддівської освіти
 - увага до різноманітних стилів навчання
 - можливість залучення в процес і дискусії
 - практичне навчання на основі реальної проблематики
 - добре забезпечені і зосереджені на конкретних задачах заняття в малих групах

Визначальні фактори (продовження)

10. Оцінювання та зворотний зв'язок

- Якщо на ранніх стадіях планування подумати про те, «що буде вважатися успіхом» (і як його виміряти), це допоможе встановити цілі й розробити структуру навчальної програми
- Процес розробки й аналізу дозволить оцінити, чи було досягнуто цілей, та забезпечити зворотний зв'язок, який можна використати для коригування програми чи майбутніх розробок

Соціальний контекст у суддівській освіті

- Світ, який постійно змінюється, є важливим аспектом суддівської освіти

Що таке соціальний контекст?

- Попередні знання й інформація про громаду загалом або її конкретні частини — історія, культура, економічні й соціальні обставини — особливо стосовно неблагополучних груп
- Попередні знання й інформація про людську поведінку
- Ключовим елементом суддівської освіти є неперервні зміни в світі (наприклад, демографічні зміни в Канаді)

Соціальний контекст (продовження)

Приклади:

- Стаття в журналі про педофілів
- Презентація під час навчання про вплив екологічних забруднень на корінні народи
- Висновок спеціаліста про вплив насилля між батьками на дітей

Соціальний контекст (продовження)

Ключові запитання:

1. До якої межі судді можуть враховувати соціальний контекст, щоб залишатися безсторонніми?
2. В якому обсязі ми мусимо враховувати соціальний контекст, щоб забезпечити рівність?
3. Чи є обґрунтовані обмеження для врахування соціального контексту?

Соціальний контекст (продовження)

Джерела для використання при
підготовці навчальних курсів:

- Фундаментальні цінності, такі як рівність, свобода віросповідання, мультикультурність
- Етичні принципи
- Судові рішення

Соціальний контекст (продовження)

Канадський досвід:

- мультикультурність, соціально вразливі верстви населення, особливо корінні народи, рух у напрямку ґендерної рівності
- Закріплене в Хартії прав і свобод
- На початку 90х розпочався процес розробки етичних принципів, серед яких принцип рівності
- Верховний суд прецедентним рішенням визнав, що судді мають розуміти контекст людей, яких вони судять

Соціальний контекст (продовження)

Етичні принципи – Рівність:

- Принципи:
 - Судді мають виконувати свої обов'язки з належним ставленням до всіх осіб (наприклад, сторін, потерпілих, апарату суду, суддів-колег) без дискримінації
 - Судді мають намагатися усвідомлювати й розуміти розбіжності, які виникають, наприклад, на основі статі, раси, релігійних переконань, культурних та етнічних особливостей, сексуальної орієнтації чи обмеженої дієздатності
- Коментар:
 - Слід намагатися бути в курсі змін у ставленні та оцінках, та використовувати відповідні освітні можливості

Соціальний контекст (продовження)

Застереження!

- Соціальний контекст є важливим фактором, **ОДНАК**
- він не замінює необхідність вивчення доказової бази при розгляді справи і врахуванні соціального контексту

Зміст суддівської освіти

Зміст програм суддівської освіти має формуватися довкола практичних проблем, з якими стикаються судді, розглядаючи фактори соціального контексту

Співпраця НСІ і НШСУ (продовження)

- Триває співпраця в області суддівської освіти впродовж останніх десяти років
- Меморандум, підписаний з НШСУ у листопаді 2014 року
- Суттєва співпраця між НШСУ й НСІ над проектом «Освіта суддів – для економічного розвитку»
- Помітні зміни у підході до суддівської освіти в Україні

Співпраця НСІ і НШСУ (продовження)

- Успіх у розробці й викладанні курсів на основі навичок для суддів
- П'ятдесят сім освітніх заходів, проведених за час існування проекту «Освіта суддів – для економічного розвитку»
 - Включно з 14ма курсами підготовки викладачів та іншими курсами і вузькоспеціалізованими програмами стосовно доказів, процесу, тайм-менеджменту й земельного права.
- 1295 учасників відвідали навчальні заходи в рамках проекту «Освіта суддів – для економічного розвитку» тільки у 2016 році

Співпраця НСІ і НШСУ (продовження)

- Розроблено і використано понад 36 навчальних відео
- Підсилення інституційної спроможності в НШСУ щодо курсів на основі навичок, зокрема онлайн-курсів
- Курси підготовки викладачів для більш ґрунтовної суддівської освіти в Україні
- Підтримка проекту НШСУ «Електронна школа»
 - Забезпечення обладнанням і програмним забезпеченням

Співпраця НСІ і НШСУ (продовження)

- НШСУ і НСІ стикаються з багатьма спільними викликами і мають багато спільних можливостей
- Час зосередитися на посиленні здатності суддів відповідати на нові виклики під час здійснення правосуддя